

יד ושם

המשרד לאזרחים ותיקים

"לְדוֹרוֹת" סיפוריהם של ניצולי השואה החיים בישראל

שאלון לרישום קורות ניצולי השואה

איסוף סיפוריהם של ניצולי השואה הוא אחד המרכיבים החשובים ביותר בשימור הזיכרון ובהנחלתו לדורות הבאים. לכן, המידע על קורותיהם של הניצולים חיוני מאוד לחוקרים ולבני הדורות הבאים. בעזרת מידע זה אפשר יהיה להכיר את הסיפורים הפרטיים המרכיבים את התמונה הרחבה של תקופת השואה. לסיפור האישי שלכם יש חשיבות לאומית, מחקרית וחינוכית. אוסף הסיפורים מפורסם באתר אינטרנט מיוחד שכתובתו www.ledorot.gov.il

שם משפחה ושם פרטי כיום

שם משפחה: טבקמן	שם פרטי: גולדה
--------------------	-------------------

פרטים אישיים לפני השואה ובתקופתה
במידה והשאלה אינה נוגעת אלייך, אין צורך לענות עליה

שם משפחה איתו נולדתי: שרצר		בלועזית Shertzer	
שם פרטי איתו נולדתי: הינדה		בלועזית Hinda	
שנת לידה: 02.02.1928		מין:	
עיר לידה: באנילוב, מחוז בוקובינה		בלועזית Banilov	
שם פרטי ושם משפחה של האב: מנדל שרצר		שם פרטי ושם נעורים של האם: ברטה (ברכה) דרוקמן	
מקום מגורים קבוע לפני המלחמה: באנילוב		בלועזית Banilov	
השכלה/תואר אקדמי לפני המלחמה: (יסודי, תיכון, אוניברסיטה, ישיבה) חמש כיתות		מקצוע לפני המלחמה: (תלמיד, סנדלר, מורה) תלמידה ותופרת	
מקומות מגורים בתקופת המלחמה: כפר באנילוב, ליד סטרוזניץ' במחוז בוקובינה (שם העיר או האזור ושם הארץ)			
במידה והיית בגטו, ציין את שמו: צ'רנוביץ, יולי 1941-ס'תו		בלועזית Czerowitz, July 1941 - Fall	
במידה והיית במחנה עבודה או מחנה ריכוז, ציין את שמו: ריבניצה, טרנסניסטריה		בלועזית Rybnista, Transnistria	
המקום בו נודע לך כי הנך אדם חופשי:		תאריך השחרור: מרץ 1944	
במידה והיית במחנה עקורים ציין את שמו (מחנות פליטים שהוקמו לאחר המלחמה בעיקר באוסטריה, גרמניה ואיטליה)		ציין מקום אליו חזרת לאחר השחרור באנילוב	
במידה והיית במחנות מעצר בקפריסין, ציין ממת' עד מת'		שנת עליה: 1978	
		במידה ועלית באינה, ציין את שמה	

אנא ספרי/ על קורותיך לפני המלחמה

(ציוני דרך: הבית בו גדלת, בית הספר, חברי ילדותך; במה עסקו הוריך, המשפחה המורחבת, חגים ומאכלים)

נא לכתוב בגוף ראשון

גדלתי בכפר באנילוב למנדל בן לייבוביץ' וברטה שרצר(דרוקמן בצעירותה), הייתי הצעירה ביותר מבין 10 אחים ואחיות. רוב הכפר היה קשור בקשרי משפחה אחד לשני, האווירה הייתה משפחתית, של קהילה יהודית שמאוחדת יחדיו. רוב העבודה מסביב הייתה של עבודת חקלאות, אבי היה חורש עם סוסים בשדה ומוכר סחורה, אימי הייתה מטפל בילדים ועקרת בית ותופרת. אני למדתי עד כיתה חמישית(המלחמה הפסיקה את לימודיי).

הייתי עוזרת בעבודות הבית ותופרת(דבר שעזר לי כמקצוע במלחמה). ילדות הייתה של מחייה בצניעות תוך התחשבות בשאר בני משפחה. היו לי חברים שהייתי מבלה איתם בשעות הפנאי אך בעיקר הייתי עוזרת בבית זה מרכז החיים של הילדים בית ספר והעזרה למשפחה, קשה היה לפתח הרבה פנאי, אך החברות שהיו לי הייתי מבלה איתם כמה שאפשר. התנאים מחייה היו קשים, היו לי אחים גדולים ממני שנפטרו בהיותם צעירים עקב מחלות (ידוע לי על 3 שנפטרו אחרי לידתי, אולי היו עוד לפני).

נא ספרי/ על קורותיך בזמן המלחמה

(גירוש, גטאות, מחנות וצעדות מוות, במסתור או בזהות בדויה ושם בדוי, פעילות ותפקידים במחתרת, השתתפות בבריחה או בהתנגדות, האנשים שהיו בסביבתך בגטו או במסתור, במי נעזרת או אולי למי עזרת):

בתחילת המלחמה עם העברות השלטון והתנאים מחייה שהחמירו, אימי חלתה ומתה עקב תנאי מחייה שנכפו עלינו עקב המלחמה במהלך 1939/40, אחותי הגדולה סאלי עברה לצ'רנוביץ, אחי סלומון הגדול עבר לעבוד בתעשייה צ'רנוביץ, 2 אחיות נוספות עברו להתחנך בסלון כלות בבודפשט ואני נשארתי עם אבי בבית החווה, אבי לקח לעצמו אישה נוכרייה שהיו לה שני ילדים כדי שתטפל בבית ובי, האישה לא אהבה ולא סבלה אותי. הכפר באנילוב הועבר לידי הרוסים במהלך המלחמה ביוני 1940. לא היה שינוי רב ליהודי הכפר או המחוז לגמרי באותה תקופה למרות שהיה מעט יותר קושי והיו בודדים שנכלאו או גורשו ע"י הרוסים מחשש שהם משתפי פעולה, אבל הרוסים נתנו לרוב להמשיך בשגרה יומית. אך עם התקדמות המלחמה, הרוסים נטשו את האזור במידי משאירים אחריהם הרס שלא יישאר דבר אחד חיוני לגרמנים. עם התקדמות הגרמנים אבי החליט להעביר לאחותי בצ'רנוביץ.

הנאצים בשיתוף עם חיילים רומנים בשיתוף האוקראינים במחוז החלו לבצע פוגרומים ורצח ביהודים של באנילוב עם עזיבת הרוסים ובכול יהודי חבל בוקובינה, אבי היה אדם חזק אך נכנסו אלינו הביתה תחילה והחלו להכותו ולהרביץ לו לקחו לו את הסוסים והחיילים הרומנים שרפו לנו את הבית. לאחר מכן כלאו אותו החיילים הרומנים יחד עם שאר הגברים היהודים באזור צ'רנוביץ וזאת הפעם האחרונה שראיתי אותו, ייתכן שנרצח או מת ממחלה או הועבר למחנה כפייה ומת (לא ידוע לי מקום קבורתו ואיך מת, אך ידוע לי שלא שרד בגלל שאחרי המלחמה היה חוזר בשבילי ובשביל האחים שלי לבאנילוב, ידוע לי לאחר המלחמה מסיפורים שהרומנים באו בחשבון עם הגברים הרגו הרבה מהם וקברו אותם בקברי אחים בבית העלמין בבאנילוב-אבל לא יודעת בוודאות שאבי היה שם). אחותי השאירה אותי במתכוון בבית יתומים בצ'רנוביץ כי לא הייתה לה אפשרות או יותר סבלנות לטפל בי או בגלל שתכננה להבריח אותנו וחיפשה דרך, אך כאשר עזבה ולא ידעתי לאן, הנאצים הגיעו במקביל ונשארתי תחת שלטון נאצי כול התקופה בבית היתומים. החל מכניסת הנאצים ביוני 1940 ועד בניית הגטו, רוכזו הרבה מיהודי בוקובינה בצ'רנוביץ. כול היתומים היהודים בבית יתומים שכלל לאומים ודתות שונים הועברו לבית הכנסת בגטו צ'רנוביץ וזה הפך להיות גם בית היתומים היהודים בתוך הגטו. אני הייתי הילדה הגדולה בין כול הילדים היתומים היהודים. כדי לשרוד היה תופרת בגדים, מבשל לילדים ואחראית על כול הילדים היהודים הקטנים בבית היתומים, כ-70 ילדים, ובתמורה המבוגרים שהיו יוצאים לעבודות הכפייה היו מביאים לי אוכל וילדים, כדי שאני אשמור על הילדים הקטנים ואעסיק אותם וגם נתנו לי סמרטוטים ובדים מהם עשיתי בגדים לעצמי וילדים. חייתי בגטו, והצלחתי לשרוד לבדי ללא משפחה כשנתיים. עד שחלו להגלות את יהודי הגטו לריבניצה בסתיו 1942, הגירוש היה בחלקו בעגלות וחלקו בהליכה ארוכה ומייגעת בה הרבה אנשים נפטרו מקושי פיזי ומחלות, הצלחתי לשרוד עד ריבניצה, שם עבדתי בעבודות כפייה קשות במיוחד, לשם רוכזו רוב יהודי רומניה והרבה משפחות נספו שם עד האחרון

שבהם, שהייתי במחנה בתנאי רעב מחלות קור ותנאים תת אנושיים שבהם אנשים אולצו לחיות ולמות, היה לי מזל להיות בין המעטים ששרדו שמנסה עכשיו אחרי שישים שנה להעלות זאת על כתב את הזוועות שקרו. נשארתי בריבניצה עד שחרור המחנה על ידי הרוסים באביב 1944.

**אנא ספרי/י על קורותיך מתום המלחמה ועד עלייתך לארץ
(השחרור וחזרתך הביתה, חייך אחרי המלחמה, העפלה/ עליה):**

כאשר הרוסים הגיעו שמחתי מאוד בגלל ששרדתי ונשארתי בחיים אחרי התנאים הקשים ששרדתי בידי הנאצים והרומנים, אך הרוסים עזרו ליהודים במעט ועדיין היו שקועים במלחמה, שחררו אותנו נתנו לנו קצת מזון והמשיכו הלאה. הייתי משוחררת והתחלתי לחזור חזרה לבאנילוב לחפש קרובי משפחה ששרדו, מכיוון שהיינו משפחה גדולה בבאנילוב, לא מצאתי אף קרוב בבאנילוב למרות שחיפשתי שם, הגעתי לצ'רנוביץ לאחר מכן שם מצאתי קרובי משפחה שחיברו אותי לאחותי סאלי שבאה ולקחה אותי משם לקישינב. שם הסתדרנו לאט והחלתי לחפש עבודות כדי לכלכל את עצמי. בהמשך חבר אליו אחי סלומון, לאחר סיום המלחמה, מכיוון שהוא היה חיל באותה תקופה בצבא האדום.

שתי אחיות אחרות, לא ידוע לי מה עלה בגורלן, ידוע לי שהיו בהונגריה בפעם האחרונה שהייתי איתם בקשר במהלך 1940. עבדתי החל מ-דצמבר 1944 ועד יוני 1978 בעבודות שונות כתופרת בבית חרושת וטקסטיל. התחתנתי ב-20 באפריל 1955 לראובן בן מרדכי טבקמן ולאחר שנתיים נולדה ביתי היחידה בלה. חייתי החל מסוף המלחמה ועד עלייתי לארץ ביוני 1978 בקישינב, מולדובה.

נא ספרי/י על חייך בארץ

(תחושותיך בעת עלייתך ארצה, פעילותך הציבורית או התרבותית, המשפחה שהקמת, המסר שברצונך להעביר לדורות הבאים):

כאשר הגעתי לארץ הגעתי לחיות בחיפה תחילה עם בעלי ובתי אצל אחותי סאלי ובעלה סרגיי הויכמן בנווה דוד. לאחר מכן קבלה דירה לחיות בה כעולים חדשים ובתי ובעלי הלכו לאולפן ואני הלכתי לעבוד במפעל ליד בתי זיקוק עד 1981 ואז עברנו לגור בקרית ים בדירת עמיגור והתחלתי לעבוד במתפרה בקרית ים כשנתיים עד שייצאתי לפנסיה.

ראיון: גבריאל טבקמן, קרית ים,

יולי 2013